

Nr 79

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten

Fjärde huvudtiteln

1:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I propositionen nr 105 har Kungl. Maj:t (bilaga 1, punkt 1, s. 3 och 4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 9 mars 1962) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Under förevarande anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats 800 000 kr. Behållningen å anslaget hade den 1 mars 1962 nedgått till i runt tal 190 000 kr. Utgifterna under de första två månaderna år 1962 låg mellan 75 000 och 80 000 kr. vardera månaden. Ett försök till prognos beträffande utgifterna under de återstående månaderna av innevarande budgetår tyder snarast på än högre medelsförbrukning för nu verksamma utredningar. Betydande kostnader kan sålunda förutses bland annat för 1960 års värnpliktsutredning och 1962 års försvarskommitté. Härtill kommer kostnader för ytterligare utredningar.

Då medelsbrist ej bör få fördröja erforderligt utredningsarbete föreslår departementschefen, att 200 000 kr. begäres på tilläggsstat för innevarande budgetår. Beloppet bör ligga inom den bestämda ramen för försvarsutgifterna. Avdrag med 200 000 kr. bör därför göras i samband med den slutliga prisregleringen av försvarsutgifterna för innevarande budgetår.

Utskottet. Under erinran om att den begärda medelsanvisningen förutsatts skola ligga inom den för innevarande budgetår bestämda ramen för försvarsutgifterna tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

2:o) **Reglering av prisstegringar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 4 och 5) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 20 000 000 kr.

Till reglering av prisstegringar å fjärde huvudtiteln har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 60 000 000 kr., varjämte ett belopp av 16 000 000 kr. av medel som stått till Kungl. Maj:ts disposition under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. får utnyttjas för förstärkning under föregående och innevarande budgetår av prisregleringsanslaget (prop. 1961: 110 p. 24; SU 104 p. 24; rskr. 275). Av sistnämnda belopp togs föregående budgetår 13 000 000 kr. i anspråk, varför för innevarande budgetår härav 3 000 000 kr. står till förfogande.

Anslaget till reglering av prisstegringar skall utnyttjas för att på sätt närmare framgår av propositionerna 1959: 119, 1960: 110 (p. 12) och 1961: 110 (p. 24) täcka sådana prishöjningar på reservationsanslag och obetecknade anslag under fjärde huvudtiteln som inträffar från den tidpunkt anslagen beräknas intill utgången av det budgetår för vilket de anvisats.

Med utgångspunkt från att indexläget i november 1961 för samtliga reservationsanslag, 104,0, skulle bli bestående under återstoden av budgetåret, skulle sammanlagt minst 70 000 000 kr. netto erfordras för prisregleringen. Enär besparingar till följd av prissänkningar tillföres budgetutjämningsfonden, kan behovet av medel för täckande av prishöjningar räknat brutto bli större än nämnda belopp. Om man å andra sidan räknar med att hitillsvarande prisutveckling fortsätter under återstoden av budgetåret kommer medelsbehovet netto för prisreglering att uppgå till närmare 80 000 000 kr. Behovet av medel under förevarande anslag kan även i detta fall bli något större än nettobeloppet. Med hänsyn till det anförda synes det nödvändigt att förstärka anslaget till reglering av prisstegringar. Departementschefen föreslår, att tilläggsstatsanslagets belopp bestämmes till 20 000 000 kr.

Utskottet. Indextalet för februari 1962 för samtliga reservationsanslag å fjärde huvudtiteln, vilket numera offentliggjorts, utgör 104,5. Prisutvecklingen visar alltså en stigande tendens. Med hänsyn härtill anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Reglering av prisstegringar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 20 000 000 kr.

3:o) Ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 5—7), att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

För bestridande av kostnaderna för de svenska FN-styrkorna i Främre Orienten och Kongo samt för specialister, som enligt beslut av Kungl. Maj:t ställes till FN:s förfogande för tjänstgöring i Kongo, m. fl. har å tilläggsstat för budgetåren 1956/62 anvisats sammanlagt 122 600 000 kr., därvid den senaste medelsanvisningen beräknats täcka kostnaderna för verksamheten till och med utgången av juni 1962. I förenämnda belopp ingår ett investeringsanslag av 1 600 000 kr., vilket anvisats under försvarets fastighetsfond, arméns delfond, för anordnande av lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst. Huvuddelen av ifrågavarande kostnader har förutsatts skola bestridas av FN. Hittills har från FN influtit 38 320 098 kr., avseende kostnaderna — med undantag för materielkostnaderna — för FN-styrkorna i Främre Orienten och Kongo samt i Kongo tjänstgörande specialister under tiden den 1 november 1956—den 31 december 1960.

Enligt av Kungl. Maj:t hittills meddelade beslut skall svenska FN-styrkor stå till förfogande för tjänstgöring i Främre Orienten och Kongo till utgången av november 1962. Vissa specialister m. fl. torde också under innevarande år vara i verksamhet främst i Kongo. Medelsbehovet under innevarande budgetår beräknas nu bli något större än vad som tidigare förutsetts, bland annat till följd av dels att medelsförbrukningen de senaste månaderna varit högre än tidigare delvis orsakat av att endast en mindre del av den tolfte FN-bataljonen kunde återvända från Kongo vid förutsatt tidpunkt, dels ock att flygpersonalen ytterligare utökats. En ytterligare medelsanvisning är därför erforderlig för innevarande budgetår. Medel för hithörande ändamål bör nu därjämte anvisas även för tiden till och med december 1962.

Behovet av medel utöver vad som anvisats senast efter förslag i propositionen 1962: 32 uppskattar departementschefen — under framhållande av att osäkerhet i flera hänseenden råder beträffande utgångspunkterna för beräkningen av detta medelsbehov — till avrundat 30 000 000 kr. I enlighet härmed föreslår han att för verksamheten till och med december 1962 i Främre Orienten och i Kongo m. m. anvisas ytterligare 30 000 000 kr. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62. Det förutsättes, att huvuddelen av ifrågavarande kostnader skall ersättas av FN. Eventuellt behov av medel utöver vad nu angivits torde, liksom tidigare förutsatts, få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter. Om så sker, bör förhållandet senare anmälas för riksdagen.

Från FN inflytande ersättningar bör liksom tidigare tillgodoföras inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Utskottet. För svenska FN-styrkor m. m. ha hittills anvisats 122,6 miljoner kr., varav 1,6 milj. kr. avser medel för lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst. För tiden den 1 november 1956—den 31 december 1960 har, enligt vad utskottet inhämtat, FN hittills godkänt krav på ersättning till ett belopp av i runt tal 40 milj. kr., varav 38 320 098 kr. influtit. Den ersättning för arvoden m. m., som Sverige för år 1961 kommer att kräva av FN, beräknas till cirka 34,2 milj. kr. Utgifterna till och med nyssnämnda år beräknas ha uppgått till cirka 94 milj. kr. Härav kunna omkring 8,5 milj. kr. beräknas utgöra materielkostnader, vilka ännu icke till någon del reglerats med FN. Återstående kostnader, (94 — 40 — 34,2 — 8,5) cirka 11 milj. kr., skall Sverige enligt överenskommelse svara för. Dessa kostnader avse arvoden motsvarande lön för aktiv personal, flygtransportkostnader mellan Skandinavien och Pisa, stabsbidrag, personalvårdsverksamhet samt vissa kostnader i samband med organisering av kontingenterna m. m.

Utskottet har icke något att erinra mot att medel för bestridande av kostnaderna för de svenska FN-styrkornas verksamhet m. m. nu beräknas för tiden till och med december 1962. Utskottet, som finner sig böra godtaga departementschefens anslagsberäkning, tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål anvisas ytterligare 30 milj. kr. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62. Liksom tidigare förutsätter utskottet, att huvuddelen av förevarande kostnader skall ersättas av FN. Eventuellt behov av medel utöver vad nu angivits torde få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter, därvid, om så sker, förhållandet framdeles bör anmälas för riksdagen.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 48 tillstyrkt, att Kungl. Maj:t bemyndigas vidtaga de åtgärder, som erfordras för inköp av obligationer intill ett värde av 30 milj. kr. i FN:s obligationslån, därvid utskottet uttalat, att betalningen av obligationsköpet i tidshänseende bör samordnas med framläggande av specificerade svenska motkrav gentemot FN.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

4:o) **Svenska övervakningskontingenten i Korea.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 7 och 8) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Hittills har för svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea anvisats 15 380 000 kr. Den svenska repatrieringskontingenten har efter slutfört uppdrag upplösts i mars 1954. Övervakningskontingentens verk-

samhet pågår alltså, men dess personal har starkt reducerats och uppgår nu till omkring 10 personer mot omkring 90 personer i mars 1955.

Det finns enligt departementschefen för närvarande ingen möjlighet att bedöma hur länge övervakningskontingenten i Korea kan behöva fortsätta sin verksamhet. Medel för verksamheten bör emellertid beräknas för tiden till och med utgången av innevarande kalenderår. Departementschefen förutsätter, att kontingentens personalstyrka hålles så låg som det är möjligt.

Försvarets civilförvaltning har beräknat, att hittills anvisade medel skall täcka kostnaderna för kontingentens verksamhet till och med mars 1962. För den fortsatta verksamheten räknar ämbetsverket med ett medelsbehov av 55 000 kr. för månad, vilket är ett något lägre månatligt belopp än som beräknats för verksamheten under sista året. Departementschefen anser sig kunna biträda dessa beräkningar. För tiden den 1 april— den 31 december 1962 erfordras således avrundat 500 000 kr. Summan måste betraktas som ungefärlig med hänsyn till svårigheterna att beräkna vissa utgiftsposter samt möjligheten av en kommande avveckling av kontingentens verksamhet. Departementschefen förutsätter, att eventuellt behov av ytterligare medel får tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader torde få anmälas framdeles.

Utskottet anser sig böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen och har icke funnit något vara att erinra mot vad departementschefen i samband därmed förutsatt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Svenska övervakningskontingenten i Korea* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Boman, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Per Jacobsson, Rikard Svensson, Bengtson, fru Wallentheim, herrar Mårtensson, Birke, Bertil Petersson och Nils-Eric Gustafsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Almgren, fröken Elmén, herrar Andreasson, Eliasson i Sundborn, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, Kellgren, Fagerlund och Bohman.